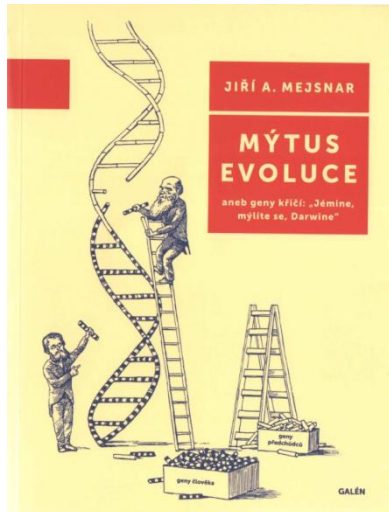

Recenze: MÝTUS EVOLUCE aneb geny křičí: "Jémine, mýlíte se, Darwine"

Profesor RNDr. Jiří Antonín Mejsnar, DrSc., IOM,

Galén, 2013

Recenze: Škoda Pavel 4/2014

Nedávno se na pultech knihkupectví objevila útlá knížečka sepsaná renomovaným autorem, vědcem, který vystudoval dvě fakulty UK (obor biochemie a numerické matematiky) a v letech 2005-2008 působil jako přednosta Ústavu obecné biologie a genetiky 3. LF UK Praha. Ve své knize se nehlasí otevřeně k teismu, nicméně jeho publikace je velmi zajímavým příspěvkem k diskuzi o validitě evoluční teorie. Autor nijak nezpochybňuje skutečnost cca 3,8 miliardy let trvající existence a rozvoje života na naší planetě, avšak nesouhlasí s dnes převládající teorií vývoje života prostřednictvím náhodných mutací a velkého počtu malých změn vedoucích postupně ke stále složitějším organismům (k takovému mechanismu změn nevidí i přes téměř 4 miliardy let trvající vývoj života dostatek času). Poukazuje také na skutečnost, že spolu s rostoucím pochopením kvantové mechaniky částic, je dnes

již zřejmé, že ne vše v přírodě probíhá spojitě (viz např. Planckův postulát, která říká, že elektromagnetická energie nemůže být vyzářena spojitě, ale pouze nespojitě v kvantové formě - fotonech).

V první části knihy se autor zabývá otázkou původu člověka. Seznamuje čtenáře se způsobem datace počátků našeho druhu homo sapiens, diskutuje otázku hominidů a především neandrtálců. Zde čtenáři předkládá důvody, proč neandrtálcí nemohou být předchůdci člověka, ale souběžný druh s homo-sapiens. V otázce našich údajných přímých předchůdců homo erectus tvrdí:

***Bud'** se náhle v celé části dále přežívající populace H. erectus vyměnil mitochondriální genom, tj. ve všech buňkách nadále žijících žen byly vyměněny populace mitochondrií. Je ale obtížné, byť teoreticky, si představit způsob, jak by se to dalo udělat. ... **Nebo** nějaký mechanismus působící takovou změnu spočívá v samotném zavedení nového druhu, člověka, vybaveného novou populací mitochondrií. Takovýmto způsobem nazírání se dostáváme k nejobecnějšímu problému nespojitého původu druhů uskutečněného skokem.(str. 37)*

Následující dlouhá kapitola je do značné míry technická. Autor v ní diskutuje známé způsoby, jak může docházet ke změně genomu, a u všech dochází k závěru, že nevedou k cíli vytyčenému evoluční teorií, tj. ke vzniku nových druhů. Poukazuje na přirozenou stabilitu genu a obranné mechanismy organismu, které mutacím zabraňují.

Stabilita genu může být překonána moderními technikami umožňujícími genovou manipulaci. Jejich komplikovanost ale vylučuje náhodnou možnost použití v přírodě směrem k novému druhu. (str. 39)

Na závěr páté kapitoly pak autor uvádí citát z Jenkinovy eseje (současnika Darwina):

... naše neschopnost vysvětlit určité jevy jinak než jedním způsobem není důkazem pravdy tohoto vysvětlení, nýbrž pouhým přiznáním naší nevědomosti. Když někdo tvrdí, že svítilná světluška musí hořet a naše pochybnosti odpoví výzvou, ať tedy řekneme, jak jinak může vydávat světlo, když nehoří,

nepřijmeme jeho výzvu jako nějaký důkaz jeho tvrzení, a jistě nepřipustíme jeho výzvu jako jakkoliv zásadní proti našemu pozitivnímu důkazu, že světluška nehoří. Máme za to, že Darwinova teorie je přesně ten případ; myslíme, že její nesprávnost může být dokázána, a jeho či naše neschopnost vysvětlit některá izolovaná fakta, která vyhovují jeho pohledu, pouze dokazuje jeho a naši neschopnost podat pravdivé vysvětlení.(str. 64)

Aby mezidruhovou nespojitost demonstroval, přirovnává prof. Mejsnar v další kapitole vývoj života k rozvoji letectví v posledních cca 100 letech. Zdůrazňuje, že podmínkou rozvoje zmíněného technického odvětví byl stabilní a stále přítomný záměr létat. Tento záměr však nebyl realizován spojitě, tj. po neustálých drobných inovativních krocích, ale v nespojitých etapách oddělených mezi sebou nástupem revolučních konceptů a následovaných vždy relativně latentním obdobím vyznačujícím se v podstatě pouze variacemi v rámci dané koncepce: éra balónů a vzducholodí byla následovaná érou dvouplošňíkových letadel těžších než vzduch poháněných pístovými motory; poté přišly na scénu jednoplošníky a po 2. sv. v. započal nástup proudové éry; dnes pak máme například radarem neviditelné stroje řízené elektronickými systémy jako jsou F117 nebo B2 apod.).

V přírodě vidí prof. Mejsnar analogicky také jeden neustálý spojitý záměr, a to takový, který má za cíl vznik člověka (o zdroji či původu tohoto záměru však nehovoří). K tomuto vytyčenému cíli vedou podle autora, podobně jako tomu bylo v historii letectví, výrazné nespojitě milníky, jakými jsou například: vznik živé buňky, kambrijská exploze či vznik homo sapiens. Jeho názor na mechanismus a příčinu těchto revolučních změn v průběhu evolučního vývoje je však v knize pouze stručně naznačen. Autor se nicméně domnívá, že za vývojem vesmíru od velkého třesku až k člověku stojí stabilní záměr a v průběhu evolučního procesu podle něj muselo docházet k cíleně iniciovaným revolučním změnám. Takové změny chápe jako záměrný přenos informace směrem do DNA organismů. Jako možné médium přenosu takové informace autor vidí elektromagnetické vesmírné záření. O možném zdroji této informace pak mlčí.

Z pohledu teismu by se teorie prof. Mejsnara zřejmě nejvíce blížila teorii progresivního stvoření, která počítá s evolucí, ale výrazné změny v tělních plánech organismů připisuje nikoli náhodným procesům, ale cíleným Božím (nadpřirozeným) zásahům v průběhu času.

Osobně knihu vnímám jako odvážný a podnětný čin, kdy se renomovaný autor vědomě staví proti mainstreamovému pojetí neodarwinismu, které dnes zejména v přírodovědeckých oborech dominuje. Kniha je napsána srozumitelně (až na poměrně odbornou 5. kapitolu) a autor rozhodně „nevaří z vody“, ale podporuje své názory fundovanými znalostmi z různých vědních oborů, především genetiky. Uváděné argumenty tedy jistě není možné brát na lehkou váhu.

Základní otevřenou otázkou tak zůstává, jakým způsobem došlo k druhové variabilitě pozorované dnes v živé přírodě a k evidentnímu progresu od jednodušších životních forem ke složitějším (jak dokládají fosílie z různých geologických vrstev), v průběhu cca 4 miliard let trvající existence života. Je vysvětlením čistě přirozený, ale nám dosud neznámý mechanismus, nebo je zdrojem cílená iniciativa inteligentního zdroje existujícího mimo náš pozorovatelný svět?